

89/2003. (XII. 16.) GKM rendelet

a bányafelügyelet hatáskörébe tartozó tevékenység során bekövetkezett súlyos üzemzavar és súlyos munkabaleset bejelentésének és vizsgálatának rendjéről szóló biztonsági szabályzat közzétételéről

A bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. törvény (a továbbiakban: Bt.) 35. §-ának (1) bekezdésében, valamint a földgázellátásról szóló 2003. évi XLII. törvény 56. §-a (2) bekezdésének *h*) pontjában kapott felhatalmazás alapján, figyelemmel a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény vonatkozó rendelkezéseire a következőket rendelem el:

1. § (1) A bányafelügyelet műszaki-biztonsági, tűzvédelmi, illetve munkavédelmi hatáskörébe tartozó tevékenység során bekövetkezett súlyos üzemzavart és súlyos munkabalesetet a bányafelügyeletnek be kell jelenteni, amelynek alapján - az üzemzavar, illetve baleset okának megállapítása és a hasonló esetek megelőzéséhez szükséges intézkedések megtétele érdekében - a bányafelügyelet vizsgálatot folytat le. A bejelentést és a vizsgálatot e rendelet *mellékleteként* közzétett Biztonsági Szabályzat (a továbbiakban: Szabályzat) szerint kell végezni.

(2) A súlyos munkabaleset és súlyos üzemzavar bányafelügyeleti vizsgálatára a közigazgatási hatósági eljárásról szóló törvény és a Szabályzat rendelkezéseit kell alkalmazni.

2. § Ez a rendelet 2004. január 1-jén lép hatályba, egyidejűleg a súlyos bányászati üzemzavarok és a súlyos bányászati munkabalesetek bejelentésének és vizsgálatának rendjéről szóló 44/1997. (VIII. 14.) IKIM rendelet hatályát veszti.

Melléklet a 89/2003. (XII. 16.) GKM rendelethez

BIZTONSÁGI SZABÁLYZAT

a bányafelügyelet hatáskörébe tartozó tevékenység során bekövetkezett súlyos üzemzavar és súlyos munkabaleset bejelentéséről és vizsgálatáról

1. Általános rendelkezések

1.1. A Szabályzat hatálya kiterjed a bányafelügyelet műszaki-biztonsági, tűzvédelmi, illetve munkavédelmi hatáskörébe tartozó tevékenység végzése során bekövetkezett súlyos üzemzavar és súlyos munkabaleset bejelentésére és vizsgálatára.

1.2. A Szabályzat alkalmazásában súlyos üzemzavarnak minősül:

a) a föld alatti bányában, a felhagyott (megszűnt) föld alatti bánya nyitva maradó térségében, vagy a nem ásványi nyersanyag kitermelését szolgáló föld alatti térségek bányászati technológiával végzett kiképzése során bekövetkezett

aa) metángáz meggyulladás, sújtólégrobbanás, szénporrobbanás,

ab) gáz- és kőzetkitörés, valamint a gázkitöréses jelenség,

ac) bányarengés,

ad) bánya kijáratául szolgáló akna rendeltetésszerű használatát akadályozó omlás, valamint a bánya, bányamező kijárataként rendszeres közlekedésre (járásra), illetve menekülésre szolgáló bányatérségének elzáródása, járhatatlanná válása,

ae) a nyílt lángú, illetve a $0,02 \text{ m}^3/\text{min}$ -nál nagyobb CO-fejlődéssel járó nem nyílt lángú tűz,

af) $2,5 \text{ m}^3/\text{min}$ -nál nagyobb hozamú vízbetörés,

ag) személyszállításra engedélyezett berendezés kötelének, hevederének elszakadása, valamint szállítóeszköze (fülke, kas, bődön, heveder stb.) lezuhanása, megfutása, továbbá személyszállító önjáró berendezés és önjáró rakodó-szállító gép elfutása,

ah) omlás, ha ennek során személy elzáródása vagy omlás alá kerülése történt;

b) a külfejtéses bányászatban

ba) rézsű, homlok megcsúszása vagy hányócsúszás, ha az idegen létesítményt, berendezést veszélyeztet, vagy abban kárt okozott,

bb) 300 t-nál nagyobb tömegű vagy $500 \text{ m}^3/\text{h}$ -nál nagyobb névleges teljesítményű jövesztő-, rakodó-, szállító- és hányóképző berendezés felborulása, illetve súlyos megrongálódása (szalaghíd leszakadása, gém deformálódása stb.);

c) a kőolaj- és földgázbányászatban, valamint gáziparban

ca) a szénhidrogén termelésnél, előkészítésnél, mezőbeli szállításnál és elsődleges feldolgozásnál, továbbá

cb) a szénhidrogének föld alatti tárolásánál,

cc) a szénhidrogén-szállító vezetéken történő szállításnál,
cd) a földgázszállító, -elosztó és -célvezetéken történő szállításnál,
ce) a cseppfolyós propán-butángáz töltésnél, tárolásnál, továbbá elosztó- és célvezetéken történő szállításánál,

cf) az egyéb gázok és ezek termékei szállítóvezetéken történő szállításánál,
valamint a hozzájuk tartozó létesítményekben bekövetkezett olyan üzemzavar, amely miatt:
- közút, vasút forgalmának korlátozása, teljes lezárása, lakóterület kiürítése, továbbá tűz vagy robbanás következett be,
- különösen jelentős (1 millió Ft értéket meghaladó) anyagi kár, környezetszennyezés vagy közveszély következett be,
- gázszolgáltatás esetén a szolgáltatás szüneteltetése, ezernél több háztartási fogyasztó gázszolgáltatásának egy időben történő leállása vagy leállítása, vagy háromnál több ipari üzem gázszolgáltatásának szüneteltetése, illetve korlátozása;

d) fúrótorony, fúróárbc eldőlése (a fúrás céljától függetlenül);
e) kőolaj, földgáz, meleg víz vagy gőz kitörése;
f) nyomástartó berendezés felszakadása, robbanása;
g) 500 kg-nál nagyobb együttes tömegű robbanóanyag-töltet megállása;
h) robbanóanyag nem szándékolt felrobbanása;
i) egyéb anyagok robbanása;
j) az előbbieken nem említett, a bányafelügyelet tűzvédelmi hatósági felügyelete alá tartozó létesítményben vagy tevékenység során keletkezett tűz.

1.3. A súlyosnak minősülő munkabaleseteket (a továbbiakban: súlyos baleset) a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény 87. § 3. pontja határozza meg.

2. A súlyos üzemzavar és a súlyos baleset bejelentése, vizsgálata

2.1. A bányafelügyelet felügyelete alatt álló tevékenység végzése során bekövetkezett súlyos üzemzavart és a súlyos balesetet a tevékenység végzésének engedélyével rendelkező - a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 685. §-ának c) pontjában meghatározott - gazdálkodó szervezet (a továbbiakban: gazdálkodó szervezet) köteles azonnal bejelenteni, tekintet nélkül arra, hogy a tevékenységet az engedélyes vagy megbízása alapján más végezte.

2.2. Ha a súlyos baleset a súlyos üzemzavar során keletkezett, azt a súlyos üzemzavarral együtt kell bejelenteni és kivizsgálni.

2.3. A bejelentést azonnal meg kell tenni a területileg illetékes bányakapitányságnak (a továbbiakban: bányakapitányság), a Magyar Bányászati és Földtani Hivatalnak (a továbbiakban: MBFH) és a területileg illetékes városi, megyei rendőr-főkapitányságnak, valamint, ha a súlyos üzemzavart vízbetörés okozta, vagy az üzemzavar környezetszennyezést, környezetkárosodást okozott, illetve a környezetkárosodás védett természeti területen vagy annak közelében történt, akkor a területileg illetékes vízügyi igazgatóságnak, a környezetvédelmi felügyelőségnek, illetve a nemzeti park igazgatóságnak. A szóban tett bejelentést legkésőbb a következő munkanapon az addig megismert tények és körülmények közlésével, írásban meg kell erősíteni.

2.4. A bejelentésnek tartalmaznia kell:

a) a súlyos üzemzavar, súlyos baleset időpontjának és helyének megjelölését, rövid leírását,
b) a súlyos üzemzavar, súlyos baleset során megsérült, meghalt személyek adatait (név, állampolgárság, születési hely, idő, anyja neve, állandó lakhelye),
c) a sérült(ek) állapotára (életveszélyes, súlyos vagy kielégítő) vonatkozó adatokat,
d) a gazdálkodó szervezet által tett vagy tervezett intézkedéseket.

2.5. A bejelentés nem érinti a gazdálkodó szervezet más jogszabályokban előírt bejelentési kötelezettségét.

2.6. A gazdálkodó szervezet köteles

a) gondoskodni az esemény szempontjából lényeges tárgy, irat megőrzéséről, és arról, hogy a helyszín a vizsgálat megkezdéséig - a 2.7. pontban foglaltakat kivéve - változatlan maradjon,

b) minden olyan intézkedést megtenni, amely a további veszélyeztetést és a kár mértékét a lehető legkisebbre korlátozza.

2.7. A gazdálkodó szervezet az emberi élet, a testi épség és egészség, továbbá jelentős érték megóvása érdekében engedélyt adhat a helyszín megváltoztatására. A helyszín megváltoztatása előtt helyszínrajzot és lehetőség szerint fénykép-, videofelvételt kell készíteni. A helyszínrajzon a változtatásokat feltűnő módon meg kell jelölni.

2.8. A bányafelügyelet köteles kivizsgálni a súlyos üzemzavart és a súlyos balesetet akkor is, ha a bejelentést a gazdálkodó szervezet elmulasztotta, de arról más úton (pl. rendőrségi értesítés) tudomást szerez.

2.9. A bányafelügyelet hivatalból vizsgálhatja a felügyelete alatt álló tevékenység során bekövetkezett azt az egyéb üzemzavart, balesetet, amely az 1.2. pont szerint nem minősül súlyosnak.

2.10. Az MBFH elnöke vagy a bányakapitány a vizsgálatra bizottságot alakíthat, melynek munkáját a vizsgálat vezetésére kijelölt dolgozó irányítja. A bizottság által végzett vizsgálatra a bányakapitánysági vizsgálatra előírt szabályokat kell alkalmazni.

2.11. A bányafelügyelet vizsgálata nem érinti a gazdálkodó szervezetnek a baleset vizsgálatára más jogszabályban előírt kötelezettségét.

2.12. A súlyos üzemzavar, súlyos baleset vizsgálatát a bányakapitányságnak a bejelentést követően haladéktalanul meg kell kezdeni. A vizsgálat megkezdéséről és annak időpontjáról értesíteni kell:

a) minden esetben a gazdálkodó szervezetet, a megyei rendőr-főkapitányságot, valamint a gazdálkodó szerv útján a munkavédelmi képviselőt, illetőleg munkavédelmi bizottságot és az érintett szakszervezetet,

b) vízbetörés, valamint a környezetszennyezést vagy környezetkárosodást okozó üzemzavar esetén a területileg illetékes környezetvédelmi felügyelőséget és vízügyi igazgatóságot, - védett természeti területen vagy annak közelében - a területileg illetékes nemzeti park igazgatóságot,

c) amennyiben a súlyos üzemzavar vagy a súlyos baleset kapcsán mérgezés, illetve egészségkárosodás következik be, az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat (ÁNTSZ) illetékes regionális intézetét, valamint az Országos Munkavédelmi és Munkaügyi Főfelügyelőség illetékes területi munkavédelmi felügyelőségét,

d) a gazdálkodó szervezet útján a szakmunkástanulót vagy más munkáltató dolgozóját ért súlyos baleset esetén a szakmunkástanuló-intézet igazgatóját, illetőleg a munkáltató vezetőjét.

2.13. A vizsgálatot a gazdálkodó szervezet intézkedésre jogosult képviselőjének részvételével kell lefolytatni.

2.14. A bányakapitányság a vizsgálatot a 2.12. pontban felsoroltak értesítés ellenére történt távolmaradása esetén is köteles haladéktalanul lefolytatni.

2.15. A bányakapitányság a vizsgálatot más hatóság vizsgálatától függetlenül végzi, azonban az eljárás során az együttműködést biztosítani kell. A más hatóság által külön jogszabályban előírt vizsgálat a bányakapitányság vizsgálati eljárása keretében is lefolytatható.

2.16. A bányakapitányság a vizsgálat során

a) helyszíni szemlét tart,

b)

c) üzemi kísérletet végez(tet)het,

d)

e) gép, berendezés, műszer és egyéb anyag meghatározott ideig történő megőrzését, illetve laboratóriumi vizsgálatát rendelheti el,

f)

g) megtilthatja, korlátozhatja, engedélyhez kötheti a tevékenység folytatását.

2.17.

3. A vizsgálat lezárása

3.1. A vizsgálatot lezáró határozatban meg kell állapítani

a) a súlyos üzemzavar, súlyos baleset okát (okait),

b) az esettel összefüggésben álló szabályszegéseket, és

c) a hasonló esetek megelőzésére elrendelt intézkedéseket.

3.2. A bányakapitányság a hasonló esetek megelőzésére szükséges intézkedés kiadását, ha az nem tartozik hatáskörébe, köteles a hatáskörrel rendelkező szervnél kezdeményezni.

3.3. A súlyos üzemzavar, súlyos baleset vizsgálata alapján a bányakapitányság

a) bűncselekmény elkövetésének alapos gyanúja esetén büntetőeljárást kezdeményez,

b) szabálysértés esetén a hatáskörébe tartozó szabálysértési eljárást lefolytatja, egyéb esetben szabálysértési feljelentést tesz,

c) munkavédelmi, illetve bányászati bírságot szabhat ki, továbbá egyéb intézkedést tehet.

3.4. A vizsgálatot lezáró határozatot közölni kell:

a) a 2.12. pont szerint értesítettekkel, és

b) súlyos baleset esetén a sérülttel, halála esetén közvetlen hozzátartozójával [Ptk. 685. § b) pont].

3.5. A megyei rendőr-főkapitányságnak a határozattal együtt a vizsgálati iratok másolatait is meg kell küldeni.

3.6. Ha a vizsgálat lezárását követően olyan új tények, bizonyítékok merülnek fel, amelyek a súlyos üzemzavar, súlyos baleset okának alapvetően új megítélését eredményezheti, a bányakapitányság az esetet újból vizsgálhatja. A súlyos üzemzavar, súlyos baleset bekövetkezését követő három év elteltével a bányakapitányság vizsgálat elvégzésére nem kötelezhető.

4. Egyszerűsített eljárás

4.1. Ha a súlyos üzemzavar balesetet vagy közvetlen veszélyeztetést nem okozott, továbbá, ha súlyos üzemzavar tervszerű üzemi tevékenység következménye, a bányakapitányság a vizsgálatot a helyszíni szemle

és a gazdálkodó szervezet által végzett vizsgálatról készített jelentés alapján további eljárás nélkül lezárhatja, amennyiben a vizsgálat az üzemzavar okát feltárta és hasonló esetek elkerülésére bányakapitánysági intézkedés nem szükséges.

4.2. A 4.1. pont szerinti vizsgálatot 15 napon belül be kell fejezni. Az eljárás befejezéséről hozott végzését a bányafelügyelet a 3.4. pont *a)* alpontjában felsoroltakkal közli.

4.3. Ha a létesítmény tűzvédelmi hatósági felügyelete nem tartozik a bányafelügyelet hatáskörébe, a bányakapitányság a keletkezett tűz vizsgálatában a tűzvédelmi hatóság felkérése szerint vesz részt, önálló vizsgálatot nem végez. Ebben az esetben is köteles a helyszínt megtekinteni, és ha az eset kapcsán bányafelügyeleti intézkedés nem szükséges, az eljárást a 4.1. pont szerint lezárhatja.

5. Vegyes rendelkezések

A gazdálkodó szervezet köteles gondoskodni a vizsgálatban felmerült szállítási, tárolási, őrzési feladatok teljesítéséről.